

Societatea Română de Ecologie

Str. Schitu Măgureanu, Nr.1,

Etaj IV, Sector 5, București

SRE: PROIECT PENTRU DEZVOLTARE ȘI ADAPTARE STUCTURALĂ ȘI FUNCȚIONALĂ

**Prof. Dr. Angheluță Vădineanu
Președinte SRE**

Coordonate majore ce definesc contextul în care identificăm provocările și oportunitățile care reclamă, stimulează și orientează transformări profunde în structura și capacitatea funcțională ale societăților științifice și profesionale de "ecologie" sau "mediu"

- i. Dezvoltarea economică și demografică accelerată, însoțită de către accentuarea și diversificarea "crizei ecologice" sau a problemelor emergente în relația dintre mediul natural și "mediul social" / "mediu - dezvoltare"
- ii. Tranziția globală la "modelul de dezvoltare sustenabilă / MDS" care trebuie să integreze externalitățile sociale și ecologice ale creșterii economice și demografice / Faza a3a - Agenda 2030;
- iii. Emergența Ecologiei ecosistemice ca disciplină științifică (1866-1970/80) și evoluția acesteia, respectiv co-evoluția cu știința Sustenabilității, la stadiul actual de știință integrativă, multi și transdisciplinară globală - Ecologie (și Sustenabilitate)

- **După 152 de ani de urgență și evoluție a Ecologiei s-a conturat și consolidat un cadru teoretic, conceptual și operațional structurat pe cinci niveluri de integrare și sinteză, la rândul lor strâns interconectate, care ar asigura:**
 - ✓ abordarea holistă (sistemică) și ierarhică a complexității relațiilor dinamice dintre componentele mediului natural și social;
 - ✓ înțelegerea și crearea cunoștințelor privind organizarea și funcționarea acestora (populații/specii, comunități, ecosisteme, sisteme cuplate socio-naturale);
 - ✓ fundamentarea științifică transdisciplinară a politicilor și programelor de guvernare sustenabilă și;
 - ✓ crearea platformelor operaționale - știință-politici-societate - pentru aplicarea, monitorizarea și adaptarea acestora.

- Din această perspectivă, societățile naționale, regionale și globale ale experților din diferite sub-domenii ale Ecologiei și Sustenabilității se confruntă/se vor confrunta cu cele mai complexe și urgente provocări și cu un nou set de **oportunități și responsabilități**.

i) **extinderea profilului științific și profesional al SRE** folosind cadrul conceptual integrator, multi și transdisciplinar al **Ecologiei Sistemice și Sustenabilității** pentru a *promova viziunea, cunoașterea științifică și expertiza practică a acestei științe în toate sectoarele socio-economice:*

- ✓ cercetare și inovare;
- ✓ formare și perfecționare profesională;
- ✓ educație, comunicare și informare;
- ✓ utilizarea resurselor naturale și serviciilor ecosistemice;
- ✓ conservarea/restaurarea diversității biologice, culturale și ecosistemice;
- ✓ guvernarea locală și centrală;
- ✓ biostructura și metabolismul social și industrial;
- ✓ mediul de afaceri;
- ✓ societate civilă

- ii) creșterea și consolidarea coeziunii interne;
- iii) întărirea capacității de a contribui semnificativ la fundamentarea științifică, orientarea și operaționalizarea tranziției la modelul de dezvoltare sustenabilă/ "MDS" a sistemului Socio-Ecologic național și
- iv) asumarea rolului de actor colectiv cheie în procesul de elaborare și aplicare a scenariilor, politicilor și programelor de dezvoltare sustenabilă.

Summitul ONU privind DS / Rio +20 a luat notă de factorii limitanți ai procesului de tranziție la MDS și a cerut:

- a) clarificarea conceptelor introduse și folosite în strategiile sectoriale și dezbaterile publice și /sau discursul politic;
- b) completarea și consolidarea cadrului conceptual pentru identificarea și înțelegerea complexității interdependențelor spațio-temporale dintre "societate și natură" și revizuirea perspectivei (viziunii) asupra MDS și;
- c) restructurarea, dezvoltarea și adaptarea infrastructurii instituționale și a capacității de operare care să asigure abordarea integrată, coerența și sinergia politicilor și strategiilor de DS, la nivel global, regional și național (local).

Cum răspunde SRE acestor provocări și oportunități?

Răspuns: Vă propun spre analiză și dezbateră structura unui proiect cadru a cărui implementare ar putea defini poziția și rolul SRE în fundamentarea și operaționalizarea "gubernanței sustenabile" a macro-sistemelor ecologice mixte socio - economico - naturale

I. Scop

- Transformarea SRE în principalul Forum științific și profesional care promovează:
 - 1) Viziunea, cunoașterea științifică și expertiza practică din domeniul multi și transdisciplinar – ecologie sistemică (integrativă) și sustenabilitate în toate sectoarele economice;
 - 2) Extinderea și consolidarea profilului profesional al SRE și membrilor săi;
 - 3) Asumarea rolului de actor social determinant în procesul de elaborare și aplicare a scenariilor, politicilor și programelor de guvernare și aplicare a scenariilor, politicilor și programelor de guvernare sustenabilă ale sistemelor ecologice cuplate natură-societate (sisteme socio-ecologice) și
 - 4) Orientarea și crearea platformelor operaționale – Știință – Politici – Societate (SPS)

II. Obiective

- i. Fundamenarea, proiectarea și adaptarea unui cadru conceptual sistemic/integrat care reflectă progresul teoretic, conceptual și operațional în dezvoltarea și evoluția Ecologiei (și Sustenabilității)
- ii. Identificarea și caracterizarea coordonatelor crizei ecologice și ale procesului de tranziție la "modelul de dezvoltare sustenabilă/MDS": Provocare și oportunitate pentru transformarea structurală și funcțională a "organizațiilor științifice și profesionale" care au avut sau au, încă, activitatea focalizată asupra unor coordonate izolate ale acestor procese.
- iii. Proiectarea arhitecturii și regimului funcțional ale unui model standard care ar trebui să orienteze procesul de transformare, integrare și dezvoltare organizațională și instituțională a societăților științifice și profesionale de ecologie existente.

- iv. Evaluarea profilului științific și profesional, actual, inclusiv a capacității operaționale a SRE, comparativ cu modelul profilului standard și a raporturilor sale cu organizațiile științifice și profesionale a căror misiune se adresează, direct sau indirect, “problemelor de mediu”, pe de o parte, și definirii alternativelor potențiale privind tipul și nivelul transformărilor structurale și funcționale, pe de altă parte, necesare în vederea adaptării și consolidării poziției și rolului SRE în context național și internațional.

- v. Selectarea alternativei de restructurare, dezvoltare și perfecționare funcțională a SRE și elaborarea programului operațional pe termen scurt, mediu și lung.

III. Acțiuni prioritare

A. Activități de analiză, integrare și sinteză asupra emergenței și dezvoltării **Ecologiei** (și Sustenabilității) în contextul științelor naturii, socio-umane și tehnice

✓ a₁ Analizarea, evaluarea și interpretarea progresului teoretic, conceptual și operațional în cadrul procesului de emergență a Ecologiei ca știință integrativă multi-disciplinară, focalizată asupra complexității relațiilor dinamice dintre componentele mediului natural-biotic și abiotic; și evoluția acesteia, în ultimele trei decenii, ca știință integrativă, **multi și transdisciplinară globală**-abordează complexitatea organizării și dinamicii ne-lineare a **Mediului Terestru Total**: natural și social;

- a_2 Adaptarea, completarea și promovarea unui cadru conceptual integrat care, facilitează abordarea complexității spațio-temporale din natură (mediul natural) și societate (mediul social) pe patru paliere (niveluri) de organizare – populațional, biocenotic, ecosistemic, și socio-ecologic – în cercetarea, monitorizarea și guvernarea dinamicii (dezvoltării) sistemelor cuplate socio-naturale;

- a₃ Proiectarea și dezvoltarea cadrului organizatoric pentru exprimarea, testarea, validarea și integrarea expertizei științifice și practice, individuale sau/și de grup, în domeniul multi și transdisciplinar al ecologiei **sistemelor** cuplate **socio-naturale** (socio-ecologice/sistemelor ecologice socio-naturale) prin care se identifică complexitatea, organizarea ierarhică și dinamica **Mediului: natural și social**-terestru;

- a₄ Analiza direcțiilor și modalităților de abordare urmate (folosite) de către membrii comunității extinse, cu preocupări în domeniul ecologie/mediu” din România și evaluarea contribuțiilor științifice și practice ale acestora, pe de o parte, și identificarea limitelor de natură conceptuală, instituțională și operațională (ex.: infrastructură fizică, metodologie, expertiză, sistem informațional, programe de formare universitară, de educație formală și non-formală), pe de altă parte, cu accent deosebit asupra implicațiilor ambelor categorii – contribuții și limite – în ciclul politic și decizional privind gestionarea **capitalului natural (CN)/ biodiversității (BD)** și **sustenabilității dezvoltării (SD)**;
- a₅ Coordonatele crizei ecologice și reflectarea lor în discursul politic și guvernarea relației mediu - dezvoltare.

Rezultatele parțiale ale activităților $a_1 - a_4$, în curs de desfășurare, au fost integrate în lucrări de fundamentare teoretică (concept paper) A. Vădineanu 2017, 2018 care orientează și susțin activitățile de dezbateri, proiectare și dezvoltare (B).

B. Activități de dezbatere, proiectare și dezvoltare:

- b_1 : Dezbaterea produselor rezultate din:
- activitatea a_1 ; "paliere de integrare inter, multi și transdisciplinară care au marcat emergența și evoluția Ecologiei"
- activitatea a_2 ; "structura cadrului conceptual – **holist/ierarhizat** privind identificarea organizării - **Mediului Terestru și Social** – suport al vieții"
- activitatea a_3 ; "proiectul arhitecturii și regimului de funcționare al **modelului standard** – propus ca **atractor/orientator** al procesului de transformare organizațională și instituțională a societăților de ecologie"

- activitatea a_4 ; "arhitectura, profilul științific și profesional și capacitatea operațională a SRE la nivelul 2017/2018 și alternativele de transformare pe termen scurt, mediu și lung a SRE"
- activitatea a_5 . "dinamica accelerată a **crizei ecologice globale** versus **proiectul politic global**: Agenda 2030 privind tranziția la modelul de dezvoltare și guvernare sustenabilă a macro-sistemelor "socio-ecologice" ierarhizate din componenta Mediului Natural Terestru suport al vieții (Biosfera/Ecosfera)"

- **Concluzia 1.** Rezultatele activităților de analiză (A) și dezbateri (b_1) ar trebui să asigure *construcția unui cadru conceptual coerent, definirea profilului profesional actual și proiectarea profilului SRE și al expertului în ecologie și sustenabilitate în orizontul 2030.*

b₂. Activități suport pentru proiectare și dezvoltare instituțională și programe

- b_{2.1}. Proiectarea, testarea și validarea unei game extinse de modalități/căi și mijloace de: transformare adaptativă a organizării interne; diversificare, perfecționare și eficientizare a competențelor profesionale, individuale și colective; producere și diseminare a cunoștințelor și expertizei transdisciplinare și; participare efectivă, ca actor social cheie, la dezvoltarea și aplicarea strategiilor, politicilor și programelor integrate pentru sustenabilitatea sistemelor socio-ecologice.

b_{2.2}. Cercetare/Știința de nivel 2/Ecologie Integrativă & Sustenabilitate

- Proiectarea și promovarea „programului de cercetare transdisciplinară (ecologie și sustenabilitate) și monitoring integrat pe termen lung al sistemelor ecologice socio-naturale (sau „socio-ecologice”) ierarhizate („nested”) la scară națională
- Organizarea și instituționalizarea cercetării transdisciplinare în „ecologie sistemică și sustenabilitate”

- b_{2.3}. Proiectarea și participarea la dezvoltarea și operarea platformelor suport (SPS/Știință, Politici, Societate)
- b_{2.4}. Proiectarea, promovarea și susținerea programelor curriculare de învățământ universitar în „Ecologie Integrativă/Sistemică și Sustenabilitate”
- b_{2.5}. Proiectarea și dezvoltarea sistemului de perfecționare, certificare și training continuu în „Ecologie Integrativă și Sustenabilitate”
- b_{2.6}. Proiectarea, promovarea și susținerea programelor de educație, formală și informală, în învățământul pre-universitar.

Concluzia 2. Pachetul de activități b_2 asigură răspuns la problemele majore care vizează infrastructura și capacitatea operațională a SRE:

- *Care sunt argumentele și direcțiile de transformare structurală și funcțională ?*
- *Ce mijloace și modalități sunt potrivite pentru transformarea structurală, diversificarea funcțională și creșterea vizibilității și credibilității în societate ?*
- *Care sunt căile și modalitățile eficiente de a promova cunoștințele și expertiza profesională colectivă și individuală în guvernanta integrată și adaptativă a sistemelor socio-ecologice ?*

IV) Protocolul cadru aplicabil în abordarea temelor și valorificarea rezultatelor pentru: a) **clarificarea și promovarea profilului complex și dinamic al Științei integrative** (transdisciplinare) – **Ecologia și Sustenabilitatea** – sistemelor ecologice mixte, *sociale* (inclusiv subsistemele economice) și *naturale*/"sisteme socio-ecologice" și poziției sale în contextul științelor disciplinare ale naturii, socio-umane și ingineresti, pe de o parte și b) creșterea vizibilității, credibilității și utilității sociale sau valorii instrumentale a acesteia în guvernarea dinamică (dezvoltării) sistemelor socio-ecologice, pe de altă parte.

În primul draft al proiectului din 16.05.2018 s-a propus următoarea structură cadru a protocolului:

- ✓ 4.1. Constituirea grupurilor de lucru (GL-SRE/5;7;9 membri) pentru pachetele de probleme și activități descrise în cap. III;
- ✓ 4.2. Analiza și dezbateră aspectelor critice ale problemelor abordate, urmată de integrarea și sinteza rezultatelor într-un document (background paper) care relevă poziția și viziunea GL-SRE (versiunea 1)
- ✓ 4.3. workshop (1 zi) pentru analiza și dezbateră documentelor/sintezelor privind viziunea a 2–3 GL-SRE în cazul temelor specifice abordate și adoptarea/consolidarea acestora ca răspunsuri/poziții/soluții ale comunității științifice și profesionale reprezentată de SRE (versiunea 2)

Concluzia 3. *Cred că în această fază ar trebui să invităm reprezentanți ai altor societăți științifice al căror profil se suprapune parțial sau este complementar cu cel al SRE.*

Produsul/rezultatul acestei faze va reprezenta poziția/viziunea/soluția consolidată a SRE în cazul temelor abordate și ar putea constitui o oportunitate pentru **dezvoltarea SRE** sau pentru stabilirea unor consorții ale societăților cu profil profesional complementar.

- 4.4. Workshop (1-2 zile) pentru prezentarea și dezbateră poziției/soluției/perspectivei consolidate a SRE (versiunea 2) în cazul unei teme/probleme sau pachet de teme/probleme cu participarea reprezentanților administrațiilor centrale și locale, organizațiilor profesionale din sectoarele dominante ale economiei, ale mediului de afaceri, parlamentului și partidelor politice, organizațiilor non-guvernamentale și altor actori din societatea civilă pentru **contextualizarea, adaptarea transdisciplinară și certificarea socială** a acestora.

Concluzia 4. *Această fază trebuie să permită redactarea și adoptarea unei/unor rezoluții comune care de fapt ar reflecta recunoașterea importanței acestei științe pentru înțelegerea și conștientizarea interdependențelor natură-societate și a valorii instrumentale a acestei profesii în abordarea și soluționarea provocărilor majore ale tranziției la modelul de dezvoltare sustenabilă.*